

Interjú Orbán Viktor miniszterelnökkel

Az állam építi tovább az M5-öst

A Fidesz-Magyar Polgári Párt a hét végén Szegeden tartotta tisztújító kongresszusát. Az eseményen részt vett Orbán Viktor miniszterelnök is, aki ez alkalomból exkluzív interjút adott a Délmagyarországnak és a Délvilágnak.

– Miniszterelnök úr, milyen szempontok alapján döntötte el a Fidesz vezetősége, hogy a párt Szegeden tartja tisztújító kongresszusát, és mit jelent önnek személy szerint ez a város?

– Több tényező is szól Szeged mellett. Először is a történelem – szívesen megy az ember olyan helyre, amelynek nemcsak jelene és jövője, de múltja is van. A városnak egyszerűen tekintélye van az országban. Jómagam 16-17 éves koromig egyáltalán nem jártam erre felé, de azt mindig tudtam, hogy Szeged komoly város. Rádásul szép is. Szépek az épületei, terei, parkjai, szökőkútjai, szép a megújuló belvárosa is. Kedvesek és mosolygósak itt az emberek, a belváros pedig zsong a fiataloktól, az egyetemi ifjúságtól. Persze, a kongresszusi helyszínnek kiválasztásakor azt is mérlegeljük, hol, melyik városban, milyen munkát sikerült elvégezni. Úgy láttuk, Szegeden sok minden történt az elmúlt három évben, s a tervek alapján ez a jövőben sem lesz másképp.

– Ahogy Magyarország miniszterelnöke, Szeged vezetői is mernek álmodni. Két éve megálmodták például, hogy 2002. március 15-én autópályát avatnak. Nem lesz belőle semmi... Most új Tisza-hídról meg kongresszusi központról beszélnek, miközben Csongrád megye gazdasági mutatói évek óta elmaradnak az országos átlagtól. A kormányfő hogyan látja e térség fejlődési lehetőségeit?

– Valóban, miközben a városban virágzik a kulturális élet, a tudományban, az oktatásban pedig nemzetközi eredmények születnek, a gazdaság nem tud lépést tartani a város szellemi fejlődésével. De azért ne legyünk igazságtalanok: a repteret például visszaadtuk a városnak, s ennek érzékelhető hatása lesz a gazdaságban is. Az új Tisza-híd pedig nemcsak a szegediek, hanem a kormány terveiben is szerepel. A híd, de már maga az építési nagyberuházás is, szintén lökést adhat a térség fejlődésének; s a kongresszusi központ terve sem került le a napirendről. A döntő kérdés azonban valóban az autópálya. Tény, amíg egy akkora város, mint Szeged nem érhető el gyorsforgalmi úton, addig a gazdasága soha nem tud lépést tartani az előnyösebb közlekedési infrastruktúrával rendelkező térségekkel. A régió fejlődése előtti legfontosabb akadály azonban elhárult, hiszen a jugoszláv válság véget ért. A gazdasági tevékenység újra megélnéül Délkelet-Európa irányába, az utak pedig Szegeden keresztül vezetnek.

– Akkor jöhet az autópálya?

– Erre sajnos még két-három évet várni kell. Az ok egyszerű: Nem akarunk a szegedieknek olyan autópályát adni, amelyet nem tudnának majd használni – mert egyszerűen megfizethetetlen lenne számukra. A kormány elhatározta, hogy Magyarországnak egységes autópálya-rendszere lesz, kizárólagos állami tulajdonban, kapuk nélkül, matricás formában. Egyedül az M5-öst nem tudtuk bevonni ebbe a rendszerbe, mert az előző kormány Magyarország számára egy olyan megalázó szerződést hagyott ránk, amittől ez ideig a tárgyalások ellenére sem tudunk megszabadulni. Olyan jogi konstrukcióról van szó, amely 2003-ig megtiltja, hogy mi magunk építhessük tovább az utat. A határidő lejártá után azonban rögtön hozzálátunk az építkezéshez.

– És mi történik, ha a koncessziós társaság közben mégis megkezd az autópálya folytatását?

– Állami hozzájárulás nélkül erre nincs lehetősége. Amint a jogok visszaszállnak az államra, egy-másfél éven belül autópályája lesz Csongrád megyének. És van még egy jó hír a hőmezővásárlások számára is. A helyiek szerint csak halálútnak nevezett 47-es út kiszélesítése még ebben az évben elkezdődik, s hamarosan sor kerül – a város igénye szerint – a települést elkerülő szakasz megépítésére is. És ha már a térség közlekedéséről beszélünk, ne felejtsük el, hogy a kormány vasútfelújítási programjában hídépítés is szerepel, ami a román-magyar forgalomban rendkívül fontos fejlesztésnek ígérkezik.

– Témát váltva, sokat változott a Fidesz stílusa az utóbbi időben. Szándékosan kerülnek az élesebb konfrontációs utakat, vagy éppen a konfliktusok okai vannak

Orbán Viktor: Azt tartják rólunk, hogy a magyar bátor és tehetséges nép. (Fotó: Schmidt Andrea)

megszűnőben?

– A kormányzást azzal kezdtük, hogy belevágtunk a munkába. Természetes azonban, hogy bizonyos területeken az eredmények nem láthatóak azonnal, ehhez némi időre, van amikor egy, van amikor kettő, akár három esztendőre is szükség lehet. Kezdetben az eredményeket a politikai küzdelemben való erőteljes részvétellel lehetett csak pótolni. Az ellenzék támadására most már azonban szükségtelen visszatámadnunk.

A döntő kérdés azonban valóban az autópálya. Tény, amíg egy akkora város, mint Szeged nem érhető el gyorsforgalmi úton, addig a gazdasága soha nem tud lépést tartani az előnyösebb közlekedési infrastruktúrával rendelkező térségekkel.

Megszülettek az eredmények, elég, ha rámutatunk Szegedre vagy Debrecenre, az új autópályákra, a hamarosan elkészülő Nemzeti Színházra, vagy éppen a gyermekes családok helyzetére. Nem mondom, hogy hibátlanul dolgoztunk, és azt sem állítom, hogy mindent maradéktalanul teljesítettünk, de megtettük a tőlünk telhető maximumot annak érdekében, hogy elvégezzük azt, amire 1998-ban vállalkoztunk.

– Kongresszusi beszédében ismerősen csengett vissza a fülemben két kifejezés: közmegegyezés, és 15 millió magyar. Nagy nyilvánosság előtt az előbbi Pozsgay Imrétől hallottam először 1989-ben, az utóbbit pedig Antall Józseftől, egy évvel később. Van értelme a visszacsatolásnak?

– A nyolcvanas évek közepén, végén Pozsgay Imrének több olyan progresszív döntése és megnyilatkozása is volt, amit a későbbi politikai viták ellenére sem szabad elfelejteni. Rádásul, bizonyára az olvasók is emlékeznek még rá, micsoda ért-

hetetlen, borzalmas politikai bükkfanyelv honolt nálunk akkor még! Pozsgay egy-egy megfogalmazásával valóban értelmet és színt tudott vinni a mondandójába. Jómagam pedig abban az összefüggésben beszéltem közmegegyezésről, hogy Magyarország előtt olyan jövő áll, amelyben mindenkinek helye van. Ami pedig a 15 millió magyar kérdéséről, Magyarország ma már önbecsülésében, és nemzeti öntudatában is elég erős ahhoz, hogy ebbe a

mentek keresztül a 19. század második felétől a 20. század végéig. Tehát nem szemétkosárba dobandó tudásról és tapasztalatról van szó, jóllehet most már valóban más időkben élünk. Ma már elképzelhetetlen, hogy valamelyik párt lefoglaljon magának egy kedvező területet, amit aztán húsz éven keresztül farigcsálgat, fényesítget, miközben a többiek ezt tétlenül nézik. A modern korban problémák vannak, melyekre megalkozott, határozott, de gyors válaszokat kell adni. Értelmetlen lenne a problémát balról vagy jobbról megoldani. Ezért köszöntött be az ideologikus alapú pártok alkonya mindenütt a világban. Ami persze nem jelenti azt, hogy az adott problémákra adandó válaszok mögött meghúzódó értekek, filozófiák, elvi meggyőződések ne lennének fontosak, csak nem alkotnak már olyan merev képleteket, mint az elmúlt száz évben. Gyorsabban változnak, rugalmasabban alkalmazkodnak az új helyzetekhez, fogékonyabbak a kihívásokra. Éppen ezért, a pártok mögött álló eszmerendszerek összehangoltságának vizsgálata ma már csak egy szűk tudományos kör sajátja, nem pedig a mindennapi élet témája.

– Kimondva vagy kimondatlanul, megkezdődött a választási kampány – szegény választópolgárnak nem lesz könnyű eligazodnia az igazmondók, a nagyotmondók, a blöffölők, s a hazugok között. Miniszterelnök úr milyen szempontokat javasol az eligazodáshoz?

– Ha az ember a józan paraszti észére támaszkodik, akkor a feladat egyszerű. A túlságos, körmönfont, csúrt-csavart okoskodásokkal nem érdemes foglalkozni. A dolgok persze sohasem csak feketék vagy fehérek, de sohasem olyan bonyolultak, mint amilyenek első hallásra a különböző kampánygyűléseken sokszor tűnnek. A választópolgároknak egyébként óriási előnyük van a korábbi évekhez képest. Nem kell figyelniük arra, hogy mit ígérnek a pártok, lényegtelen, akár zárójelbe is tehetik. Mivel

minden jelentősebb politikai erő volt már kormányon Magyarországon, azt kell csupán megnézni, hogy a kormányzásuk alatt mit tettek. A megítéléshez ki-ki építsen a saját személyes tapasztalatára. Egy bizonyos: az MSZP-SZDSZ időszakában Bokros-csomag volt, a polgári kormány idején pedig Széchenyi-terv van. A választási kampány előszelét időnként én is érzékelem, igyekszem magamat azonban attól a lehető legtávolabb tartani. Az előttünk álló egy esztendő is kormányzati munkával szeretném tölteni, kihasználva azt a lehetőséget, ami miniszterelnökként a kezemben van.

– A polgárok egy része jól érzi magát a bőrében, mások nem, vannak nyertesek és vesztesek. Ön hogyan magyarázza, illetve árnyalja e képet?

– Valóban nagyon különbözően élnek ma Magyarországon az emberek. Az elmúlt tíz évben voltak, akik előbbre jutottak, és voltak, akik hátrább csúsztak. Ez kétségtelen tény, mint ahogy az is, hogy legkevésbé sem az igazságosság, az előző rendszerben elvégzett tisztességes munka döntötte el, hogy ki mire vitte. Itt vannak például a nyugdíjasok, akikre hiába köszöntött rá a rendszerváltozás – még ha a szabadságot nyilván ők is élvezik. 1998-ban, amikor átvettük a kormányzást, a nyugdíjak reálértéke jóval alacsonyabb volt, mint 1994-ben. Most háromévesnyi polgári kormányzás kellett ahhoz, hogy először „visszaemeljük” a nyugdíjakat arra a szintre, ahol 1994-ben voltak, majd ez év január elsejétől, további emelésre, hogy elérjük a tíz évvel ezelőtti értéket. Tizenegy évnek kellett tehát eltelnie ahhoz, hogy a mai nyugdíjak vásárlóértékében elérjék a rendszerváltozás előtti szintet. Hasonló a helyzet a gyermekes családoknál is: akik a kilencvenes években gyermekek vállaltak, azok egyben vállalták a szegénység kockázatát is. És akkor jött a Bokros-csomag, amely a fiatal házaspárokat még a bőrt is lehúzta. Innen kellett '98-ban elindulni. A fiatalok helyzete ma már nem kilátástalan, sőt: perspektívát találhatnak boldogulásukhoz. De más társadalmi csoportokat is említhetnék. 1998-ban például az a képtelen helyzet állt elő Magyarországon, hogy a munkanélküli-segély és a minimálbér között alig volt különbség, azaz az alacsony bért végzett tisztességes munka ugyanolyan életszínvonalat tett lehetővé, mint a munkanélküli-segély. Félreértés ne essék, tudom, hogy a legtöbben nem azért veszítették el munkájukat, mert nem akartak dolgozni. De azért az mégsem járja, hogy munkából ne lehessen érezhetően jobban megélni, mint segélyből. Ez volt a döntő ok, hogy minden belső és külső vita közepette is sziklaszilárdan kitartottunk a minimálbérek radikális emelése mellett.

– Miniszterelnök Úr, az európai uniós csatlakozás előtt áll az ország. Hogyan áll a bizonyítványunk Brüsszelben, és milyen eredményekre számíthat az EU itthon, Magyarországon?

– A magyar közvélemény nagyon nehezen tudja maga elé képzelni ezeknek a tárgyalásoknak a valóságos tartalmát és hanglejtését. A 20. század ugyanis arra tanított bennünket, hogy vannak barátaink, meg ellenségeink. Az Európai Unió viszont se nem barátunk, se nem ellenségünk. Mindig kifejezésre juttatja, s ezt komolyan is gondolja, hogy örömmel lát bennünket partnerként a jövőben, de kökeményen védi az érdekeit akkor, amikor a tárgyalásasztalnál ülünk. Európa erje a sokszínűségben van, minden újabb befogadott nép a saját erejével és kultúrájával a közösség értékeit gazdagítja. A magyar kultúrát elismerik, és nem felejtették el ötvenhatot sem. Tisztában vannak azzal is, hogy a magyar gazdaság dinamikus pályán van, amely nagy lehetőségeket tartogat az egész közösség számára. Az Európai Unió a bővítéssel ugyanakkor keletre tolja határait, tehermentesítve ezzel magát egy sor olyan problémától, amit a határain kívüli országokból érkező bevándorlók, munkavállalók jelentenek. Ami pedig minket illet, bár az uniós csatlakozás önmagában semmilyen problémánkat nem oldja meg, lehetőséget és megfelelő keretet teremt arra, hogy a nyugat-európai államok gazdaságához gyorsabban és eredményesebben zárkózhassunk fel. A csatlakozás első egy-két évében bizonyára lesznek olyanok, akiknek nehézséget okoz az alkalmazkodás, másoknak kevésbé, abban azonban biztos vagyok: az európai uniós tagság összességében mindannyiunk felémelkedéséhez vezet.

Órfi Ferenc